

DR. W. J. DE WILDE, *Het profetisch getuigenis*. Holland Uitgeversmaatschappij, Amsterdam, 1949, 183 bl., geb. 13/6, posvry 13/9.

By die Holland Uitgewersmaatskappy waar sulke belangrike teologiese werke as Koopmans, Onder het Woord, Oorthuys, De eeuwige jeugd van den Heidelberger, Berkelbach van den Sprekel e.a. Handboek voor de prediking, Sevenster, De Christologie van het Nieuwe Testament en ander verskyn het, het nou van die hand van die bekende Haagse Hervormde predikant Dr. de Wilde, welbekend en gewaardeerd ook as Outestamenticus, 'n behandeling van die getuienis en persone van die vernaamste profetefigure die lig gesien. Die werk is vir 'n groter leserkring bedoel en sal ongetwyfeld by die gemeente wat sy Bybel wil verstaan goeie ingang vind. Dit het uit die praktyk van die Bediening ontstaan en doel weer op die praktyk. Gedurig en dikwels op treffende wyse is die lyne deurgetrek na die toestande en probleme van die Kerk en wêreld van vandag en so blyk op menige bladsy hoe aktueel die profetiese getuienis ook in ons eeu gebly het. Die oorlogsjare het 'n diepe indruk nagelaat in die hart van die prediker en hy ontleen aan die profete belangrike riglyne vir die verstaan en kritiek van die naoorlogse verskynsels. Ek wys slegs op bl. 52 die gevaar van allerlei „Christelike aksie”, van sgn. perfekte kerkorganisasie (bl. 67), die blywende stryd tussen die profetiese getuienis en verstarde priesterreligie (bl. 103-105), die vereiste persoonlike beslissing temidde van die stryd van partye (bl. 120v.), die gedurige herverskyning van „Gog” in die geskiedenis (bl. 149v.), die toepassing van die gedagte van die tempelstroom van Eseg. 47 (bl. 154v.), die nuwe orde (bl. 160), die roeping van die Kerk by die dreigende wêreldchaos (bl.168v.), die blywende stryd teen die afgode (bl. 170v.), terwyl die gedurige deurtrek van die profetiese gedagtes na Jesus Christus, die Nuwe Verbond en die Nuwe Israel aan die boek 'n volle Bybelse klank en inhoud gee.

Dat die skrywer selfstandige arbeid verrig het en nog verrig op die gebied van die Ou Testament blyk uit die wyse van aanhaling van die Bybelteks, wat in so nou as moontlike aansluiting aan die Statever-

taling tog nog telkens verbetering daarop aanbring en ook nuwe vertalings (o.a. bl. 81 van Prof. van Selms) aanhaal. Vir die vakman is dit uit enkele uitdrukkings telkens duidelik dat die skrywer geen vreemdeling in die Jerusalem van die studie van die Ou Testament is nie. Verblydend is ook dat hoewel die skrywer afkomstig is uit en ook seker steeds nog gereken word te behoort tot 'n bepaalde seer Bybelgelowige, teologies-behoudende groep in die Kerk, hy ope staan vir die resultate van wetenskaplike Bybelondersoek ook al dra dit die gewraakte naam van „krities“. Dit kom veral tot uiting by die behandeling van die profesieë Jes. 40-66 in Hoofstuk XI onder die opskrif Jesaja II waar ridderlik erken word dat hierdie Bybelhoofstukke spreuke en liedere van een of meer onbekende profete bevat wat om een of ander rede by die profesieë van Jesaja ondergebring is (bl. 158) en by die behandeling van die figuur van „Die Kneg van die Here“ waarby gesê word dat hiermee verskillende gestaltes aangedui word en dit selfs nie uitgeslote geag word nie dat die profeet H.49:lvv. van homself gespreek het al is dit „miskien onbewus op 'n Ander van toepassing“ (bl. 173vv.). Op hierdie bladsy word dit ook weereens duidelik dat sulke 'n wetenskaplik-historiese insig niks tekort doen aan die geloof in die vervulling van die profesie in Jesus Christus nie. Hoeveel suiwerder en weldadiger, gelowiger ook, doen hierdie soort eksegeese aan as die krampagtige, apologetiese, die letterlike gesag en opvatting van die Bybel angsvallig menende te moet verdedige behandeling (of moet ons nie sê mishandeling nie?) van die Bybelteks in bepaalde selfs universitêre kringe! Dit is Hervormde gesonde leer.

Dit is jammer dat die skrywer hier en daar die neiging het tot familiêre uitdrukkings wat beslis nie pas nóg by die onderwerp nóg by die deurgaanse styl van die boek nie. Dat hy kernagtig kan wees sonder om in hierdie fout te verval blyk op menige bladsy. Nou en dan val die skrywer vir die verleiding tot 'n soort prekerige stigtelikheid, veral in die behandeling van Jes. 26 (bl. 81-86) waar dit ook origens in verband met sy oopstaan vir inleidingsprobleme bevreemdend is dat hy die sgn. Jesaja-apokalips as tiperende hoofonderdeel van Jesaja se prediking neem. Uiteraard sal die leser en veral die vakgenoot hier en daar vraagtekens set. Is dit bewysbaar dat die profetiese prediking steeds geesteliker geword het (bl. 44v.)? Is dit geen onwillekeurige voetval vir 'n soort geestelike evolusionisme nie? „Astarte“ was tog wel nie die maangodin nie (bl. 40). Dat Jesaja 'n prins was is nie bewese nie (bl. 68). Die resgedagte is tog wel ouer as Jesaja (bl. 77). Om in die gelykenis van 'n mensegestalte in die visioen van Esegïel 'n verwysing na die menswording in Jesus te sien (bl. 131 v.) gaan in die rigting van allegorie. Dat die tempel van Eseg. 40 vv. 'n heenwysing sou wees na die liggaam van Jesus en hier nie 'n

werklike bouplan bedoel sou wees nie (bl. 152) oorskry die grense van gesonde tipologie.

Naas die ook onder ons welbekende boeke van Hervormde syde oor die profete soos van de Buck en Hilbrandt Boschma en die behandeling van hierdie Godsgetuies in Baarslag se Bybelse Geskiedenis is daar seer seker plek en rede vir die geskrif van de Wilde weens sy eie toon en aktualiteit en totaal-Bybelse gees. Die beste geslaagd lyk my die behandeling van Esegïel en Jesaja II waar die kerngedagtes die skerpste tot uitdrukking kom. Dis jammer dat alleen die profete Amos, Hosea, Jesaja I, Jeremia, Esegïel en Jesaja II behandel is (terwille van die chronologiese oorsig aan die end van die boek, 'n nuttige jaartallelys, ook op twee bladsye kortliks Miga, Nahum en Sefanja); is dit teologies toelaatbaar om hierdie as „die groot profete” uit te soek en die ander en gevolglik al die na-eksiliese profete sodoende te devalueer terwyl die boek tog die omvattende titel dra van „Het profetisch getuigenis”? Maar wat hier gebied word is seer seker voldoende om Dr. de Wilde dankbaar te wees vir sy vertolking van die prediking van die Godsmanne van die Ou verbond en die uitgewer vir die rojale versorging van die uitgawe. Aan almal wat geestelike leiding soek en te gee het in die gemeente word die boek van harte aanbeveel.

B. GEMSER.